

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului

Domnului Director Prof. Dr. Gheorghe Antonescu

Liceului de Arte „Hariclea Darclee” Brăila

Bdul. A. I. Cuza nr.184

Localitatea Brăila, Județul Brăila

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 21066 / 1 AUG. 2023

RECOMANDAREA

Nr. 111 din 1. AUG. 2023

referitoare la respectarea art. 49 din Constituție privind Protecția copiilor și a tinerilor

Prin petiția înregistrată la instituția Avocatul Poporului cu nr. 8898/28.03.2023 doamna [nume] ne-a sesizat cu privire la situația fiicei sale [nume], elevă în clasa a [clasa] la Liceul de Arte „Hariclea Darclee” din Brăila, astfel, minora nu a primit bursa de merit conform Ordinului nr. 5379/7.09.2022 pentru aprobarea criteriilor generale de acordare a burselor elevilor din învățământul preuniversitar.

Aceasta ne-a adus la cunoștință următoarele: admiterea copiilor în cadrul Liceului de Arte „Hariclea Darclee” Brăila - specializarea Arhitectură/Arte plastice și decorative s-a desfășurat astfel: mai întâi au susținut probe de aptitudini, în urma cărora au obținut note, apoi au susținut examenul de Evaluare Națională, în urma căruia s-a calculat o medie de admitere împreună cu mediile anilor de gimnaziu, după care, au fost admiși la Secția de Arhitectură/Arte plastice și decorative în baza **unei medii de admitere finale**, calculată în baza acestor două medii mai sus menționate.

Se indică dispozițiile din Anexa la Ordinul Ministrului educației nr. 5379/2022 pentru aprobarea criteriilor generale de acordare a burselor elevilor din învățământul preuniversitar – art.10.

Încă din luna octombrie 2022, doamna [nume] a înaintat Liceului de Arte o petiție prin care solicita acordarea bursei de merit luându-se în considerare media finală de admitere. A primit din partea unității de învățământ răspunsul nr. 5597/29.11.2022 prin care se arată că s-au solicitat lămuriri de la Ministerul Educației, dar și de la Curtea de Conturi. Urmare a acestui răspuns din partea liceului a înaintat o solicitare către Inspectoratul Școlar Județean Brăila și către Ministerul Educației.

Din partea ISJ Brăila a primit răspunsul nr. 14480/17.01.2023 în care se comunică faptul că bursa de merit se acordă conform mediei de admitere.

Răspunsul Ministerului Educației cu nr. 19352/30.12.2022, în schimb, precizează faptul că bursa de merit pentru elevii de clasa a IX-a de la profil vocațional se acordă pe baza mediei finale

de admitere. Acest răspuns a fost înaintat către Liceul de Arte, dar și către Inspectoratul Școlar Județean Brăila, tocmai pentru a reanaliza situația.

În acest context, petenta s-a adresat din nou Ministerului Educației care a comunicat răspunsul nr. 15602/252DGIP/9.03.2023, în care se precizează din nou că media finală de admitere constituie criteriul de acordare a bursei de merit.

În toate răspunsurile liceului, se precizează că adresele primite ca răspuns atât de către petentă, cât și de către conducerea unității de învățământ, din partea Ministerului Educației nu au valoare juridică și că bursa de merit se acordă conform mediei de admitere, deși Ministerul Educației le oferă clarificările solicitate.

Avocatul Poporului a dispus verificarea aspectelor sesizate, astfel au fost transmise adrese către: Liceul de Arte „*Hariclea Darclee*” Brăila adresa nr. 8898/05.04.2323, Inspectoratul Școlar Județean Brăila adresa nr. 8898/05.04.2323, Ministerul Educației adresa nr. 8898/15.05.2023.

Rezultatul demersurilor întreprinse:

Liceul de Arte „Hariclea Darclee” Brăila ne-a comunicat prin răspunsul nr. 1806/05.05.2023 înregistrat la instituția Avocatul Poporului cu nr. 12592/08.05.2023, în principal că răspunsul dumnealor este același cu cel comunicat petentei și că nu pot pune în aplicare explicațiile/lămuririle Ministerului Educației, deoarece sunt doar o interpretare personală a legii și **că pot acorda bursele de merit elevilor din clasa a-IX-a, doar prin modificarea legii sau prin emiterea unei hotărâri judecătorești.**

Inspectoratul Școlar Județean Brăila ne-a comunicat prin răspunsul nr. 30009/05.05.2023 înregistrat la instituția Avocatul Poporului cu nr. 12916/09.05.2023, în principal că: în absența unei prevederi fără echivoc în Ordinul Ministrului Educației nr. 5379/2022, unitatea de învățământ a ales prin consiliul său de administrație, să utilizeze definițiile celor două tipuri de medie pe care le oferă legislația în vigoare și care converg către o definiție clară a celor două noțiuni (media de admitere fiind o componentă a mediei finale de admitere).

Se mai precizează că eleva _____ a fost admisă la Liceul de Arte „*Hariclea Darclee*” Brăila pe locul al _____-lea, având media de admitere 9,44, media obținută la proba de aptitudini 9,65 și **media finală de admitere 9,59.**

Se mai menționează că au fost sesizări și din partea altor elevi aflați în situații similare, iar soluția adoptată de către unitatea de învățământ a fost aceeași, nu a acordat bursa de merit.

Ministrul Educației ne-a comunicat prin răspunsul nr. 16604/19.06.2023 înregistrat la instituția Avocatul Poporului cu nr. 17210/22.06.2023, printre altele următoarele:

Ministerul Educației a transmis un punct de vedere atât către Inspectoratul Școlar Județean Brăila, cât și către Liceul de Arte „*Hariclea Darclee*”, respectiv: „*Media de admitere constituie criteriu de acordare a bursei de merit pentru toți elevii de clasa a IX-a, indiferent de profilul sau specializarea liceului ales și de modalitatea în care aceasta se calculează. Această medie de admitere este cea care stă la baza repartizării computerizate a candidaților la liceu, în funcție de opțiunile liber exprimate în fișele de înscriere. Pentru elevii de clasa a IX-a la liceele vocaționale media luată în calcul pentru acordarea bursei de merit este media finală de admitere*”.

Cadrul legal incident:

A. Ordinul nr. 5379/2022 pentru aprobarea Criteriilor generale de acordare a bursei de merit elevilor din învățământul preuniversitar, prevede:

Art. 1 alin. (1): „Elevii înscriși la cursurile cu frecvență din învățământul preuniversitar de stat, nivel gimnazial, liceal și profesional, **beneficiază lunar de burse de performanță, burse de merit, burse de studiu și burse de ajutor social, denumite în continuare burse**”.

Art. 2 alin. (1): „Acordarea burselor menționate la art. 1 reprezintă atât o formă de stimulare a elevilor care obțin rezultate foarte bune la învățătură, la diferite discipline/domenii de studiu, cât și o formă de sprijin al elevilor din medii dezavantajate socioeconomic, în vederea participării la educație a acestora și a prevenirii abandonului școlar”.

Art. 9 alin. (1): „Bursele de merit se acordă elevilor din clasele a VI-a-a XII-a de la cursurile cu frecvență din învățământul preuniversitar de stat, în funcție de rezultatele obținute la învățătură”, fără a distinge de eventuale rezultate parțiale – cum ar fi cazul mediei de admitere în învățământul secundar superior, vocațional.

Atâta timp cât Ordinul 5379/2022 nu face nicio distincție între elevii diferitelor filiere ale învățământului liceal, nici unitatea de învățământ nu poate interpreta cadrul legal, diferențiat.

Art. 10 alin. (1): „Bursele de merit se acordă elevilor care se încadrează în cel puțin unul dintre cazurile următoare:

a) au obținut media anuală generală de cel puțin 9,50 și au acumulat cel mult 20 de absențe nemotivate/an în anul școlar anterior, cu excepția elevilor din clasa a IX-a;

b) au obținut media de admitere în învățământul liceal sau profesional de cel puțin 9,50 și au acumulat cel mult 20 de absențe nemotivate în anul școlar anterior, pentru elevii din clasa a IX-a”.

B. Legea educației naționale nr. 1/2011

Conform prevederilor art. 42 alin. (1): „Învățământul de artă și învățământul sportiv se organizează pentru elevii cu aptitudini în aceste domenii”. iar potrivit alin. (3) lit.b în învățământul de artă și în învățământul sportiv, „elevii pot fi înscriși numai pe baza testării aptitudinilor specifice”, rezulta astfel, că admiterea, în învățământul liceal vocațional, este condiționată și are la baza nota obținută la probele de aptitudini.

În ceea ce privește acordarea burselor pentru elevi, **art. 82 alin. (1)** prevede: „Elevii de la cursurile cu frecvență din învățământul preuniversitar de stat beneficiază lunar de burse de performanță, de burse de merit, de burse de studiu și de burse de ajutor social”.

C. Ordinul MECTS nr. 4802/31.08.2010, privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2011-2012 - Admiterea în învățământul liceal de stat - 2011 Metodologie de organizare și desfășurare a admiterii în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2011-2012 – în vigoare

Pornind de la prevederile art. 4 alin. (1): „Înscrierea în clasa a IX-a, în liceele de stat se face fără examen, pe baza mediei de admitere”, observându-se faptul că – sintagma „media de admitere” este cu caracter general astfel că, prin interpretarea și coroborarea celorlalte prevederi legale, include și media finală de admitere, obținută de elevii unităților de învățământ secundar superior, filieră vocațională.

Egalitatea dintre media de admitere și media finală de admitere se poate observa și parcurgând prevederile art. 6 alin. (1) care stabilesc că: „Pentru liceul teoretic și vocațional, repartizarea candidaților se efectuează pe filiere, profiluri și specializări, în ordinea descrescătoare a mediilor de admitere/mediilor finale de admitere și în funcție de opțiuni”.

Conform prevederilor art. 7: „Pentru liceele din filiera vocațională - profilurile sportiv, militar, teologic, artistic, pedagogic - precum și pentru liceul Waldorf, specializarea filologie, se vor organiza, înainte de începerea repartizării computerizate, probe de aptitudini, conform metodologiei prezentate în Anexa III a prezentului ordin”. Coroborând aceste prevederi cu prevederile art. 4 alin. (1) - înscrierea în clasa a IX-a, în liceele de stat se face fără examen, pe baza mediei de admitere, ca atare, media luată în calcul la admiterea în unitatea de învățământ este media de admitere, care în cazul liceelor vocaționale, este media finală, admiterea, în aceste cazuri, neputând fi realizată doar în baza mediei de admitere.

Așadar, dacă înscrierea în clasa a IX-a se face pe baza mediei de admitere, fără a distinge între diferite medii de admitere, se poate admite că media de admitere, care stă la baza înscrierii elevilor în învățământul liceal vocațional, este media de admitere finală, medie care trebuie și poate fi luată în calcul la acordarea bursei de merit.

Analiza vizează în continuare prevederile art. 8 alin. (1) „La profilurile *artistic, sportiv, militar, teologic și la specializarea filologie de la liceul Waldorf, aprecierea probelor de aptitudini se face prin note*”.

Alin. (2): „Pentru *profilul artistic-arte vizuale, profilul sportiv, precum și pentru liceul Waldorf, specializarea filologie, media finală de admitere se calculează astfel:*

$$\frac{3 \text{ APT} + \text{MA}}{4} = \text{MFA},$$

unde: APT = nota finală la probele de aptitudini;

MA = media de admitere (calculată conform Art.4);

MFA = media finală de admitere.

Cum, admiterea în învățământul vocațional este condiționată de proba de aptitudini, ar fi absurd să apreciem că admiterea se poate face doar în baza mediei de admitere, care, de altfel stă și la baza acordării bursei de merit. Bursa de merit reprezintă o formă de stimulare a elevilor care obțin rezultate foarte bune la învățătură, ca atare, rezultatul admiterii în liceele vocaționale nu poate fi interpretat trunchiat, în defavoarea elevului, atâta timp cât rezultatul are la baza atât nota de la aptitudini cât și media de admitere. Legiuitorul a stabilit, în cazul admiterii la filierele vocaționale, sintagma de medie finală de admitere datorită faptului că este compusă și din nota finală de la probele de aptitudini, în final aplicându-se o singură medie la înscrierea elevului în unitatea de învățământ.

Principiul „*cine poate mai mult poate și mai puțin*” este o expresie juridică care se referă la un principiu de echitate în aplicarea legii. Acest principiu sugerează că dacă cineva poate să îndeplinească o anumită cerință sau standard mai ridicat, atunci ar trebui să fie considerat că poate îndeplini și standardele mai scăzute sau cerințele mai ușoare.

Principiul „*cine poate mai mult poate și mai puțin*” urmărește să evite discriminarea și să se asigure că toți indivizii sau entitățile sunt tratați corect și echitabil în fața legii, ținând cont de capacitățile lor reale. Cu toate acestea, este important de menționat că aplicarea acestui principiu trebuie să fie făcută cu prudență și cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor și cu evitarea oricărei forme de discriminare nejustificată.

Egalitatea dintre media de admitere și media finală de admitere se poate observa și parcurgând prevederile art. 22 alin. (7): „*În ziua afișării rezultatelor finale la Evaluarea Națională, comisia de admitere județeană/a municipiului București transmite fiecărui liceu care a organizat probe de aptitudini lista cu rezultatele la Evaluarea Națională, în vederea calculării mediilor de admitere/mediilor finale de admitere pentru candidații care au promovat probele de aptitudini și a stabilirii candidaților admiși la clasele vocaționale*”.

Art.23: „*Absolvenții care au promovat probele de aptitudini la liceele/clasele din învățământul vocațional sunt admiși, (n.n. conform prevederilor art. 22), pe locurile pentru care au susținut testele/probele astfel: a) în ordinea descrescătoare a mediilor finale de admitere, calculate conform Art. 8 din prezenta metodologie, pentru profilurile la care aprecierea probelor de aptitudini se face prin note*”; Rezultă, din nou, fără echivoc, că media finală este media care stă la baza înscrierii în unitatea de învățământ, cu respectarea prevederilor art. 4 alin (1): *b) în ordinea descrescătoare a mediilor de admitere, pentru profilurile la care aprecierea probelor se face pe bază de calificativ: admis-respins.*

D. Ordinul 5569/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea învățământului preuniversitar de artă

Art. 17 alin. (1): *„În învățământul preuniversitar de artă, înscrierea elevilor se poate efectua numai pe baza testării aptitudinilor specifice, în conformitate cu art. 42 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 1/2011, și nu este condiționată de domiciliul părinților”.*

E. Ordinul 4742/2016 pentru aprobarea Statutului elevului

Amintim prevederile **art. 11 alin. (1)**: *„Elevii beneficiază de următoarele drepturi sociale:*

e) dreptul de a beneficia de burse sociale, de studiu și de merit, de performanță, precum și de ajutoare sociale și financiare în diverse forme, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Criteriile generale de acordare a bursei se aprobă prin ordin al Ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice;

k) dreptul la premii, burse, și alte asemenea stimulente materiale pentru elevii cu performanțe școlare înalte, precum și pentru elevii cu rezultate remarcabile în educația și formarea lor profesională sau în activități culturale și sportive asigurate de către stat.

Încălcând prevederile legale menționate, rezultă că elevii Liceului de Arte „*Hariclea Darclee*” Brăila sunt discriminați, în raport cu ceilalți elevi din țară de la liceele vocaționale, care beneficiază de aceste drepturi.

În continuare se impune a sublinia rolul Ministerului Educației, conform prevederilor art. 94 alin. (1) din legea educației naționale: *„Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, elaborează și implementează politica națională în domeniul învățământului preuniversitar. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului are drept de inițiativă și de execuție în domeniul politicii financiare și al resurselor umane din sfera educației”.*, iar conform alin. (2): *„Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului exercită, în domeniul învățământului preuniversitar, următoarele atribuții: a) elaborează, aplică, monitorizează și evaluează politicile educaționale naționale; b) monitorizează activitatea de evaluare externă; c) coordonează și controlează sistemul național de învățământ”.*

Astfel, având în vedere rolul și atribuțiile Ministerului Educației, negarea lămuririlor aduse de către acesta cu privire la modul de aplicare a prevederilor Ordinului nr. 5379/2022, conduce la stabilirea unui tratament discriminatoriu între elevi, dezavantajându-i pe cei care au ales să studieze pe o filieră vocațională.

Lămurirea prevederilor legale de către ministerul care a elaborat actul normativ poate fi văzută ca o acțiune de clarificare și explicație a intenției legiuitorului în momentul emiterii aceluiași act normativ.

De asemenea, trebuie să avem în vedere, principiul de drept conform căruia: *„Legea civilă trebuie interpretată în sensul aplicării ei, iar nu în sensul neaplicării”*, conform adagiului: *actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat.*

Prin refuzul de a acorda bursa de merit, unitatea de învățământ, solicitând modificarea legii sau obligarea sa prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești, a impus atât minorei în cauză, cât și celorlalți minori eligibili, o sarcină disproporționată și a creat un vădit dezechilibru, în sensul că, aceștia trebuie să cheltuie resurse materiale și să piardă timp pentru valorificarea drepturilor lor, până în momentul în care o instanță se va pronunța, în contradicție cu ceilalți minori din țară, cărora li se acordă aceste drepturi, în baza aceluiași Ordin.

Față de considerentele de fapt și de drept, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României, coroborat cu prevederile art. 15 alin. (1) lit. f și alin. (2), art. 16 alin. (1) și art. 24 alin. (1) și (2) și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal privind apărarea

și protecția drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului, emite prezenta:

RECOMANDARE

I. Directorului Liceului de Arte „Hariclea Darclee” Brăila, astfel:

1) Desfășurarea activității cu aplicarea principiilor stabilite de art. 6 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului – Republicată, în ceea ce privește:

- a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;
- b) egalitatea șanselor și nediscriminarea;
- j) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;
- l) interpretarea fiecărei norme juridice referitoare la drepturile copilului în corelație cu ansamblul reglementărilor din această materie.

2) Luarea în considerare a punctului de vedere al Ministerului Educației, transmis prin adresa nr. 25642/21.03.2023 cu privire la modul de aplicare a prevederilor art. 10 din Ordinul nr. 5379/2022, în ceea ce privește media care stă la baza acordării bursei de merit, elevilor din clasa a IX-a, fiind emis în calitate de autoritate emitentă a actului normativ.

3) Aplicarea judicioasă a prevederilor legale în domeniu și respectarea dreptului la acordare a bursei de merit elevilor înscriși în clasa a IX-a, cu medii de cel puțin 9,50 și cu cel mult 20 de absențe acumulate, respectiv a Ordinului nr. 5379/2022, inclusiv minorei _____ și efectuarea demersurilor de acordare a bursei de merit.

II. Directorul Liceului de Arte „Hariclea Darclee” din Brăila, județul Brăila, va informa Avocatul Poporului, cu privire la însușirea Recomandării și măsurile dispuse, conform art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, în termen de 30 de zile de la comunicarea acesteia.

AVOCATUL POPORULUI

Renate WEBER

Instituția Avocatul Poporului, cu sediul precizat în antet vă prelucurează datele personale în baza reglementărilor legale aplicabile în domeniul specific de activitate. Scopul prelucrării este de îndeplinire a unei sarcini care servește unui interes public sau care rezultă din exercitarea autorității publice cu care este investit operatorul. În exercitarea atribuțiilor avute, prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituția Avocatul Poporului se circumscrie situației definite de art. 6 alin. 1) lit. e) din Regulamentul UE nr. 679 din 27 aprilie 2016, în limitele atribuțiilor și obligațiilor legale cu respectarea aplicării legislației privind protecția datelor personale. Datele personale sunt obținute din corespondența transmisă de dumneavoastră instituției noastre, fie în cadrul audiențelor sau al serviciului de dispecerat, precum și de la autorități publice sau din consultarea bazelor de date publice. Datele personale pot fi dezvăluite către alte autorități sau instituții publice ori către autorități cu care instituția Avocatul Poporului cooperează în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale legale. În cazul în care nu doriți ca anumite date personale să fie dezvăluite, aveți posibilitatea de a vă exercita dreptul de opoziție, în condițiile prevăzute de art. 21 din RGPD. Datele dumneavoastră personale sunt stocate pe perioada necesară efectuării tuturor demersurilor întreprinse pentru susținerea activităților domeniilor de activitate/serviciilor/birourilor/birourilor teritoriale/centrelor zonale din cadrul Instituției Avocatul Poporului de relații publice, petiționare, formulare de puncte de vedere, organizare, denulare evenimente, soluționarea acțiunilor de către instanțele de judecată competente, îndeplinirea atribuțiilor legale de vizite, soluționare a petițiilor, înregistrarea și soluționarea notificărilor de încălcare a securității datelor cu caracter personal, precum și înregistrarea formularelor de declarare responsabil cu protecția datelor, după care vor fi arhivate potrivit legislației aplicabile. Persoanele ale căror date personale sunt prelucrate de către Instituția Avocatul Poporului pot să își exercite drepturile de acces la date, de rectificare, ștergere, restricționare, în conformitate cu dispozițiile art. 15-19 din RGPD precum și dreptul de a depune o plângere la ANSPDCP pentru modul de soluționare a cererilor de exercitare a acestor drepturi, printr-o cerere trimisă prin poștă la sediul ANSPDCP sau la adresa anspdcp@dataprotection.ro. Mai multe informații privind prelucrarea datelor de către caracter personal puteți consulta pe site-ul www.asp.ro, secțiunea [Protecția datelor și serviciul petitioner](http://protecția-datelor-și-serviciul-petitioner).